

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра економіки підприємства і міжнародного бізнесу

07/01-113М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять та самостійної роботи з навчальної
дисципліни **«Глобальна економіка»**
для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня
за освітньо-професійною програмою «Міжнародні
економічні відносини» спеціальності С1 «Економіка та
міжнародні економічні відносини»
денної та заочної форм навчання

Рекомендовано науково-
методичною радою
з якості ННІЕМ
Протокол № 12 від 03.07.2026 р.

Рівне – 2026

Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Глобальна економіка» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Міжнародні економічні відносини» спеціальності С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини» денної та заочної форм навчання [Електронне видання] / Жемба А. Й. Рівне : НУВГП, 2026. 32 с.

Укладач:

Жемба А. Й., к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки підприємства і міжнародного бізнесу.

Відповідальний за випуск:

Гарнага О. М., д.е.н., професор, в.о. завідувача кафедри економіки підприємства і міжнародного бізнесу.

Керівник групи забезпечення ОПП:

Срібна Є. В., к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства і міжнародного бізнесу.

Попередня версія: 06-01-57М

© А. Й. Жемба, 2026

© Національний університет
водного господарства та
природокористування, 2026

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1.МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
2.РОЗГОРНУТИЙ ЗМІСТ ТЕМ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	7
Тема 1. Мегатренди та архітектура глобальної економічної системи ХХІ століття.....	7
Тема 2. Циркулярна економіка та концепція інклюзивного сталого зростання.....	8
Тема 3. Глобальні ринки, інвестиційні процеси та світовий ринок капіталу.....	9
Тема 4. Стратегічні альянси та ТНК у глобальних ланцюгах створення вартості (GVCs).....	10
Тема 5. Нова парадигма міжнародної торгівлі: від лібералізації до геоекономічного реалізму.....	11
Тема 6. Цифрова трансформація глобального ринку та «економіка платформ» (Big Tech).....	12
Тема 7. Глобальна економіка знань та міжнародний трансфер технологій.....	13
Тема 8. Мережеві структури та світова інфраструктура в умовах геополітичних шоків.....	14
Тема 9. Глобальна конкурентоспроможність націй та стратегії випереджаючого розвитку.....	15
Тема 10. Сценарії майбутнього глобалізації: фрагментація, регіоналізація та новий світо порядок.....	16
3.ІНДИВІДУАЛЬНІ НАУКОВО-ДОСЛІДНІ ЗАВДАННЯ (ІНДЗ).....	18
4.ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ.....	21
5.СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	29
6.ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ.....	31

ВСТУП

Актуальність вивчення дисципліни. Сучасна світова архітектура перебуває у стані глибокої трансформації, що характеризується переходом від епохи гіперглобалізації до періоду геоекономічного реалізму, структурної фрагментації та загострення міждержавної конкуренції. Системний виклик «полікризи» - переплетення геополітичних шоків, інституційної кризи міжнародних організацій (СОТ, МВФ) та необхідності докорінної зміни бізнес-моделей під впливом Цілей сталого розвитку ООН та європейських стандартів декарбонізації - вимагає нової парадигми мислення від фахівців з міжнародних економічних відносин.

Розвиток «економіки платформ» (Big Tech), стрімка експансія штучного інтелекту, критична залежність від стабільності світової логістичної інфраструктури та трансформація глобальних ланцюгів створення вартості (*near-shoring, friend-shoring*) повністю змінюють правила гри на світових ринках. Магістри ОПП «Міжнародні економічні відносини» повинні володіти інструментарієм стратегічного аналізу цих мегатрендів для формування ефективних зовнішньоекономічних стратегій як на рівні окремих компаній (ТНК), так і на рівні національної економіки, зокрема в контексті інтеграції України до європейського економічного простору.

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення дисципліни «Глобальна економіка» є формування у студентів магістратури системи поглиблених теоретичних знань і прикладних дослідницьких компетентностей щодо закономірностей функціонування, структурної трансформації та сценаріїв розвитку глобальної економічної системи в умовах геоекономічної фрагментації та переходу до парадигми інклюзивного сталого зростання.

Предметом вивчення дисципліни є економічні відносини, що виникають між суб'єктами світового господарства (державами, ТНК, міжнародними інституціями, глобальними цифровими платформами) у процесі виробництва, розподілу, обміну та споживання благ під впливом глобальних

мегатрендів, технологічних зрушень та вимог сталого розвитку, а також парадоксальна природа глобальних трансформацій, особливості формування глобальної економічної політики та сутність ідеологічного спротиву світопорядку з боку альтерглобалістських рухів.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення таких ключових **завдань**:

1. дослідити сутність, анатомію та суб'єктний склад сучасної глобальної архітектури, проаналізувати прояви феномену полікризи та Slowbalization;

2. дослідити суперечливі наслідки та парадокси глобалізаційних процесів; проаналізувати архітектуру та дієвість інструментів глобальної економічної політики; вивчити альтернативні моделі світоустрою, пропонувані альтерглобалістами;

3. набути навичок комплексного аналізу глобальних ринків капіталу (з урахуванням ESG-критеріїв), міжнародної торгівлі та трансформації глобальних ланцюгів створення вартості (GVCs);

4. опанувати сучасні методики оцінки глобальної конкурентоспроможності націй, інноваційного потенціалу (економіки знань) та індикаторів інклюзивного розвитку;

5. вивчити механізми адаптації міжнародного бізнесу до принципів циркулярної економіки та цифрової трансформації («економіки платформ»);

6. навчити студентів самостійно розробляти прогностичні сценарії розвитку світогосподарських зв'язків та обґрунтовувати стратегії випереджаючого розвитку й інтеграції України у глобальний економічний простір.

Після успішного опанування курсу магістр повинен **знати**:

- сутність гео економічного реалізму та його прояви у торговельно-технологічних війнах;

- принципи та бізнес-моделі циркулярної економіки;

- особливості регулювання глобального ринку інтелектуальної власності та технологій.

Вміти:

- працювати з аналітичними звітами та базами даних міжнародних інституцій (МВФ, Світовий банк, ВЕФ, СОТ);
- оцінювати уразливість світових інфраструктурних та логістичних мереж;
- обґрунтовувати стратегічні рішення щодо подолання "пастки середнього доходу" для країн із перехідною економікою.

Відповідно до ОПІ освітня компонента «Глобальна економіка» повинна забезпечити оволодіння здобувачем ***компетентностей***:

ІК. Здатність виявляти та розв'язувати складні задачі і проблеми, генерувати нові ідеї у сфері міжнародних економічних відносин та/або під час навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

ЗК 5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні

СК 2. Здатність розробляти та аналізувати моделі розвитку національних економік і визначати їхню роль у сучасній світогосподарській системі.

СК 3. Здатність визначати й оцінювати прояви економічного глобалізму, виклики та дисбаланси глобального розвитку та їх вплив на міжнародні економічні відносини

СК 5. Здатність застосовувати кумулятивні знання, науково-технологічні досягнення, інформаційні технології для досягнення сутності феномену нової економіки, виявлення закономірностей та тенденцій новітнього розвитку світового господарства.

СК 11. Здатність аналізувати причинно-наслідкові зв'язки між глобальними екологічними викликами та трансформацією форматів взаємодії у міжнародних економічних відносинах

Програмні результати навчання наступні:

- ПРН 8. Розробляти та досліджувати адаптивні моделі вирівнювання дисбалансів та нівелювання загроз глобального розвитку, пропонувати варіанти вирішення проблем за результатами дослідження.

– ПРН 10. Розуміти закономірності та тенденції розвитку світового господарства і феномену нової економіки з урахуванням процесів інтелектуалізації, інформатизації та науково-технологічного обміну.

– ПРН 11. Розуміти сутність соціального виміру глобального економічного розвитку та імплементувати принципи соціальної відповідальності в діяльності суб'єктів міжнародних економічних відносин.

– ПРН 16. Аналізувати та прогнозувати зміни у форматах міжнародного економічного співробітництва, що зумовлені глобальною кліматичною політикою та новими вимогами до екологічної безпеки.

2. РОЗГОРНУТИЙ ЗМІСТ ТЕМ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Мегатренди та архітектура глобальної економічної системи XXI століття

Мета: Сформувати у магістрів системне розуміння структури сучасної глобальної економіки, парадоксальної природи її трансформацій та ідеологічних викликів існуючому світопорядку.

План практичного заняття

1. Сучасна анатомія глобальної економічної системи та її суб'єктний склад.
2. Ключові глобальні мегатренди та парадоксальна природа глобальних трансформацій (синхронні процеси інтеграції та дезінтеграції, уніфікації та культурного суверенітету).
3. Криза неоліберальної моделі глобалізації. Антиглобалізм та альтерглобалізм як рухи за справедливу архітектуру світу.

Питання для обговорення

1. У чому полягає фундаментальна різниця між антиглобалістами та альтерглобалістами, і яку альтернативну модель глобальної економіки пропонують останні?

2. Як ви розумієте парадокс: "Глобалізація робить світ ближчим, але водночас поглиблює економічну нерівність між націями"?

3. Чи здатні існуючі міжнародні інституції утримувати стабільність світової системи, чи світ потребує створення абсолютно нових регуляторів?

Питання для самоконтролю

1. Які рушійні сили визначають архітектуру сучасної глобальної економіки?
2. У чому виявляється криза багатосторонньої дипломатії?
3. Назвіть ключові гасла та програмні цілі сучасного альтерглобалістського руху.
4. Наведіть приклади парадоксального впливу глобальних трансформацій на національні ринки.

Джерела:

1. World Economic Forum. *The Global Risks Report 2026*. URL: <https://www.weforum.org/publications/series/global-risks-report/>.
2. United Nations. *World Economic Situation and Prospects*. URL: <https://www.un.org/development/desa/dpad/publication/world-economic-situation-and-prospects>
3. OECD. *OECD Economic Outlook*. URL: <https://www.oecd.org/economic-outlook/>.
4. IMF. *World Economic Outlook*. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/WEO> .

Тема 2. Циркулярна економіка та концепція інклюзивного сталого зростання

Мета: Обґрунтувати необхідність переходу від лінійної моделі економіки до циркулярної в контексті Цілей сталого розвитку (ЦСР) ООН.

План практичного заняття

1. Обмеження класичної моделі економічного зростання та концепція інклюзивного розвитку.
2. Циркулярна економіка (економіка замкненого циклу): принципи, бізнес-моделі та бар'єри впровадження.

3. Національні та корпоративні стратегії досягнення Цілей сталого розвитку ООН до 2030 року.

Питання для обговорення

Чи є конфлікт між прагненням бізнесу до максимізації прибутку та вимогами інклюзивного й екологічного розвитку?

Питання для самоконтролю

1. Чим відрізняється циркулярна економічна модель від лінійної ("take-make-waste")?
2. Назвіть ключові індикатори інклюзивного розвитку країни.
3. Які є основні бізнес-моделі в межах економіки замкненого циклу?

Джерела:

1. United Nations. *Transforming Our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development*. URL: <https://sdgs.un.org/2030agenda>
2. United Nations Environment Programme. *Global Resources Outlook 2024*. URL: <https://www.resourcepanel.org/reports/global-resources-outlook-2024>
3. Ellen MacArthur Foundation. *Completing the Picture: How the Circular Economy Tackles Climate Change*. URL: <https://www.ellenmacarthurfoundation.org/completing-the-picture>
4. World Bank. *Poverty, Prosperity and Planet Report 2024*. URL: <https://www.worldbank.org/en/publication/poverty-prosperity-and-planet>

Тема 3. Глобальні ринки, інвестиційні процеси та світовий ринок капіталу

Мета: Проаналізувати структуру та закономірності функціонування системи глобальних ринків, тенденції руху світових інвестиційних потоків та ESG-трансформацію капіталу.

План практичного заняття

1. Система глобальних ринків (фінансових, товарних, послуг, праці): взаємозв'язок та взаємозалежність.
2. Динаміка та географічна структура прямих іноземних інвестицій (ПІІ) на світовому інвестиційному ринку.

3. ESG-трансформація світового ринку капіталу та роль суверенних фондів багатства.

Питання для обговорення

1. Який із глобальних ринків (валютний, фондовий, товарний чи технологічний) є найбільш вразливим до геоекономічних шоків і чому?
2. Чому дотримання ESG-принципів компанією стає головною умовою отримання капіталу на світових біржах?

Питання для самоконтролю

1. Які специфічні риси притаманні кон'юктурі сучасних глобальних ринків сировини?
2. Що таке ESG-критерії та як вони впливають на інвестиційні рішення?
3. Яку роль відіграють суверенні фонди багатства у перерозподілі капіталу?
4. Які фактори визначають інвестиційну привабливість країн в умовах глобальної нестабільності?

Джерела:

1. UNCTAD. *World Investment Report 2025: International Investment in the Digital Economy*. URL: <https://unctad.org/publication/world-investment-report-2025>
2. IMF. *Global Financial Stability Report*. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/GFSR>
3. World Bank. *Global Economic Prospects*. URL: <https://www.worldbank.org/en/publication/global-economic-prospects>

Тема 4. Стратегічні альянси та ТНК у глобальних ланцюгах створення вартості (GVCs)

Мета: Дослідити трансформацію діяльності транснаціональних корпорацій та механізми їхнього контролю над світовим виробництвом через глобальні ланцюги.

План практичного заняття

1. ТНК як головні архітектори та інтегратори глобального економічного простору.

2. Анатомія глобальних ланцюгів створення вартості (Global Value Chains - GVCs).
3. Транскордонні злиття та поглинання (M&A) та стратегічні альянси компаній.

Питання для обговорення

Як корпоративна соціальна відповідальність ТНК впливає на локальних постачальників у країнах, що розвиваються?

Питання для самоконтролю

Як функціонують глобальні ланцюги створення вартості та як країни оцінюють свою участь у них?

1. Що таке "крива посмішки" у контексті розподілу доданої вартості в GVCs?
2. Які переваги дає компаніям формування стратегічних альянсів замість повноцінного поглинання?

Джерела:

1. WTO. *Global Value Chain Development Report*. URL: https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/gvcs_report_e.htm
2. OECD. *Interconnected Economies: Benefiting from Global Value Chains*. URL: <https://www.oecd.org/trade/interconnected-economies-9789264189560-en.htm>
3. United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD). *World Investment Report 2025: International Investment in the Digital Economy*. URL: <https://unctad.org/publication/world-investment-report-2025>.
4. OECD. *Trade in Value Added (TiVA) Database*. URL: <https://www.oecd.org/en/topics/sub-issues/trade-in-value-added.html>
5. United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD). *Transnational Corporations Journal*. URL: <https://unctad.org/topic/investment/transnational-corporations-journal>

Тема 5. Нова парадигма міжнародної торгівлі: від лібералізації до геоекономічного реалізму

Мета: Проаналізувати зміну правил гри у світовій торгівлі, кризи СОТ та виникнення нових форм протекціонізму.

План практичного заняття

1. Сучасні тренди міжнародної торгівлі товарами та послугами.
2. Геоекономічний реалізм та торговельно-технологічні війни (на прикладі США, КНР, ЄС).
3. Явища "near-shoring" та "friend-shoring" як заміна тотальній лібералізації.

Питання для обговорення

Чи означає перехід до "friend-shoring" (торгівлі лише з дружніми країнами) кінець епохи глобального вільного ринку?

Питання для самоконтролю

1. У чому полягає сутність концепції геоекономічного реалізму?
2. Які інструменти сучасного нетарифного протекціонізму є найбільш поширеними?
3. Які наслідки для світової торгівлі має інституційна криза СОТ?

Джерела:

1. WTO. *World Trade Report 2024*. URL: https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/world_trade_report24_e.pdf.
2. IMF. *Goeconomic Fragmentation and the Future of Multilateralism*. URL: <https://www.imf.org/en/Topics/GeoEconomics>.
3. WTO. *Global Trade Outlook and Statistics 2025*. URL: https://www.wto.org/english/res_e/publications_e/trade_outlook25_e.htm.
4. UNCTAD. *Trade and Development Foresights 2025: Under Pressure – Uncertainty Reshapes Global Economic Prospects*. URL: <https://unctad.org/publication/trade-and-development-foresights-2025-under-pressure-uncertainty-reshapes-global>

Тема 6. Цифрова трансформація глобального ринку та «економіка платформ» (Big Tech)

Мета: Навчити магістрів аналізувати вплив цифрових технологій, штучного інтелекту та платформних бізнес-моделей на світову конкуренцію.

План практичного заняття

1. Драйвери цифрової трансформації (AI, Big Data, Blockchain) та явище цифрового розриву (Digital Divide).
2. Бізнес-моделі «економіки платформ» та ринкове домінування компаній Big Tech.
3. Електронна комерція (E-commerce) та транскордонні цифрові фінансові активи.

Питання для обговорення

Чи спроможні національні держави ефективно регулювати та оподатковувати глобальні цифрові платформи, що не мають фізичних кордонів?

Питання для самоконтролю

1. Що таке «економіка платформ» та які її ключові характеристики?
2. У чому полягає загроза цифрового монополізму Big Tech компаній?
3. Як цифровізація змінює структуру транскордонних послуг?

Джерела:

1. UNCTAD. *Digital Economy Report 2024*. URL: <https://unctad.org/topic/ecommerce-and-digital-economy/digital-economy-report>
2. OECD. *OECD Digital Economy Outlook 2024*. URL: https://www.oecd.org/en/publications/oecd-digital-economy-outlook_f0b5c251-en.html
3. Stanford University. *Artificial Intelligence Index Report 2025*. URL: <https://aiindex.stanford.edu/report/>

Тема 7. Глобальна економіка знань та міжнародний трансфер технологій

Мета: Вивчити особливості функціонування ринку інтелектуального капіталу та технологій як головного ресурсу сучасної конкуренції.

План практичного заняття

1. Концепція економіки знань (Knowledge Economy) та її індикатори.

2. Міжнародний ринок технологій, патентів та ліцензій. Угода ТРІПС (TRIPS) у системі СОТ.
3. Національні інноваційні системи (НІС) та їхня інтеграція у глобальний простір.

Питання для обговорення

Як знайти баланс між жорстким захистом прав інтелектуальної власності ТНК та потребами країн, що розвиваються, в отриманні критичних технологій?

Питання для самоконтролю

1. Що таке міжнародний трансфер технологій та які його основні канали?
2. Які функції виконує Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ/WIPO)?
3. Як оцінюється інноваційний потенціал країни у Глобальному інноваційному індексі?

Джерела:

1. WIPO. *Global Innovation Index 2025*. URL: <https://www.wipo.int/en/web/global-innovation-index/index>
2. WIPO. *Global Innovation Index Publications*. URL: <https://www.wipo.int/publications/en/series/index.jsp?id=129>
3. UNESCO. *UNESCO Science Report*. URL: <https://www.unesco.org/reports/science>

Тема 8. Мережеві структури та світова інфраструктура в умовах геополітичних шоків

Мета: Сформувати розуміння важливості фізичної та цифрової інфраструктури (коридорів, портів, дата-центрів) для стійкості світового господарства.

План практичного заняття

1. Глобальна інфраструктура як матеріальна основа світогосподарських зв'язків.
2. Уразливість світових транспортних та логістичних вузлів (chokepoints) перед геополітичними та кліматичними кризами.
3. Великі інфраструктурні проєкти як інструменти впливу (наприклад, "Один пояс, один шлях" КНР, Global Gateway ЄС).

Питання для обговорення

Хто має контролювати критичну інфраструктуру світу (канали, підводні інтернет-кабелі) в епоху загострення міждержавних конфліктів?

Питання для самоконтролю

1. Що таке критичні інфраструктурні вузли (chokepoints) у світовій торгівлі та де вони географічно розташовані?
2. Охарактеризуйте суть та мету ініціативи ЄС "Global Gateway".
3. Як концепція "зеленої логістики" інтегрується у розбудову світової інфраструктури?

Джерела:

1. United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD). *Review of Maritime Transport 2024: Navigating Maritime Chokepoints*. Geneva: UNCTAD, 2024. URL: <https://unctad.org/publication/review-maritime-transport-2024>
2. International Monetary Fund (IMF). *Geoeconomics and Fragmentation*. Washington, DC: IMF. URL: <https://www.imf.org/en/Topics/GeoEconomics>.
3. World Bank. *Logistics Performance Index (LPI)*. Washington, DC: World Bank. URL: <https://lpi.worldbank.org/>.
4. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). *OECD Economic Outlook*. Paris: OECD Publishing. URL: <https://www.oecd.org/economic-outlook/>
5. World Economic Forum. *Chief Economists Outlook*. Geneva: WEF. URL: <https://www.weforum.org/publications/series/chief-economists-outlook/>

Тема 9. Глобальна конкурентоспроможність націй та стратегії випереджаючого розвитку

Мета: Навчити студентів оцінювати конкурентоспроможність країн за міжнародними методиками та розробляти стратегії виходу з пасток економічного розвитку.

План практичного заняття

1. Теоретичні моделі та сучасні методики оцінки глобальної конкурентоспроможності націй (методологія WEF, IMD).
2. Феномен «пастки середнього доходу» (Middle-Income Trap) та шляхи її подолання.
3. Стратегії модернізації та випереджаючого розвитку для країн із перехідною економікою (включаючи контекст України).

Питання для обговорення

Чи можливо наздогнати лідерів глобальної економіки за рахунок виключно ринкових механізмів, чи необхідне активне державне втручання та промислова політика?

Питання для самоконтролю

1. Які ключові фактори визначають індекс глобальної конкурентоспроможності Світового економічного форуму (WEF)?
2. Що таке "пастка середнього доходу" та чому багато країн не можуть її подолати?
3. У чому полягає суть стратегії "leapfrogging" (технологічного стрибка)?

Джерела:

1. IMD. *World Competitiveness Ranking 2025*. URL: <https://www.imd.org/centers/wcc/world-competitiveness-center/rankings/world-competitiveness-ranking/>
2. WIPO. *Global Innovation Index 2025*. URL: <https://www.wipo.int/en/web/global-innovation-index/index>
3. OECD. *OECD Economic Outlook*. URL: <https://www.oecd.org/economic-outlook/>

Тема 10. Сценарії майбутнього глобалізації: фрагментація, регіоналізація та новий світопорядок

Мета: Розвинути у магістрів навички аналізу інструментів глобальної економічної політики, стратегічного прогнозування світогосподарських процесів та визначення місця України в них.

План практичного заняття

1. Криза гіперглобалізації та процеси сповільнення глобалізаційних хвиль (Slowbalization).
2. Глобальна економічна політика: сутність, суб'єкти (G7, G20, МВФ, ОЕСР) та механізми координації (санкції, монетарна синхронізація, кліматичні угоди).
3. Геоекономічна фрагментація: формування регіональних та ідеологічних блоків.
4. Прогнози та сценарії розвитку світової системи до середини XXI століття (звіти МВФ, Світового банку, ОЕСР).

Питання для обговорення

3. Світ прямує до жорсткої біполярності (блок Заходу проти блоку Глобального Півдня) чи до гнучкої багатовекторності, де кожен захищає власні інтереси?
4. Чи є ефективною сучасна глобальна економічна політика в умовах, коли рішення форматів G7 чи G20 мають переважно рекомендаційний характер?

Питання для самоконтролю

1. Які втрати для світового ВВП прогнозує МВФ у випадку повної фрагментації світової торгівлі?
2. Які географічні регіони, за прогнозами, продемонструють найвищу економічну динаміку в найближчі десятиліття?
3. Назвіть основні інструменти реалізації глобальної економічної політики у сфері фінансів та екології.
4. Які суперечності виникають між національним суверенітетом держави та вимогами глобальної економічної політики?

Джерела:

1. International Monetary Fund (IMF). *Geoeconomics and Fragmentation*. Washington, DC: IMF. URL: <https://www.imf.org/en/Topics/GeoEconomics>
2. International Monetary Fund (IMF). *World Economic Outlook Update: Global Economy – Tenuous Resilience amid Persistent Uncertainty*. Washington, DC: IMF, 2025. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/WEQ>.
3. United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD). *Trade and Development Foresights 2025: Under*

Pressure – Uncertainty Reshapes Global Economic Prospects. Geneva: UNCTAD, 2025. URL: <https://unctad.org/publication/trade-and-development-foresights-2025-under-pressure-uncertainty-reshapes-global>

4. *Outlook, Interim Report, March 2025*. Paris: OECD Publishing, 2025. URL: <https://www.oecd.org/economic-outlook/>.

5. World Economic Forum (WEF). *Chief Economists' Outlook*. Geneva: WEF, 2026. URL: <https://www.weforum.org/publications/series/chief-economists-outlook/>

3. ІНДИВІДУАЛЬНІ НАУКОВО-ДОСЛІДНІ ЗАВДАННЯ (ІНДЗ)

Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) є формою самостійної роботи магістранта, яка спрямована на поглиблення, систематизацію та закріплення теоретичних знань, а також на розвиток навичок самостійного наукового пошуку, аналізу статистичних даних та підготовки аналітичних висновків.

ТЕМАТИКА ІНДЗ (НА ВИБІР СТУДЕНТА)

Студент обирає одну тему із запропонованого переліку (або пропонує власну, узгоджену з викладачем, яка відповідає архітектурі курсу):

1. Аналіз впливу сучасної полікризи на стабільність міжнародних економічних відносин (на прикладі конкретного регіону чи глобального ринку).

2. Парадокси глобальних трансформацій: чому економічна конвергенція країн супроводжується зростанням внутрішньої соціальної нерівності.

3. Альтерглобалізм у XXI столітті: пошук альтернативних моделей світоустрою на засадах соціальної справедливості та еко-гуманізму.

4. Трансформація бізнес-моделей ТНК під впливом Цілей сталого розвитку ООН до 2030 року.

5. Практика та бар'єри впровадження циркулярної економіки в країнах ЄС: уроки для України.

6. Оцінка ефективності ESG-інвестування на міжнародному ринку капіталу (на прикладі транснаціональних інвестиційних фондів, на кшталт BlackRock).

7. Глобальні ланцюги створення вартості в умовах гео економічної фрагментації: стратегії релокації бізнесу (*near-shoring* та *friend-shoring*).

8. Торговельно-технологічне протистояння США та КНР як прояв гео економічного реалізму: наслідки для світової системи.

9. Ринкова влада та монополізм компаній Big Tech (Alphabet, Amazon, Apple тощо): глобальні інструменти регулювання та оподаткування.

10. Перспективи та ризики впровадження цифрових валют центральних банків (CBDC) у світову фінансову систему.

11. Міжнародний трансфер технологій в епоху III: баланс між захистом інтелектуальної власності (Угода TRIPS) та технологічним розвитком країн.

12. Уразливість критичної світової інфраструктури перед геополітичними шоками: аналіз логістичних криз останніх років.

13. Стратегії подолання "пастки середнього доходу": порівняльний аналіз успішних кейсів країн Азії чи Латинської Америки.

14. Місце та стратегія інтеграції України у нову архітектуру глобальної економіки за сценаріями розвитку світоустрою до 2050 року.

15. Феномен сповільнення глобалізації: емпіричний аналіз структурних змін у світових потоках товарів та капіталу.

16. Роль суверенних фондів багатства у перерозподілі гео економічного впливу та фінансуванні глобальних інновацій.

17. Економічна експансія Китаю через інфраструктурні проекти: аналіз ефективності ініціативи «Один пояс, один шлях» на сучасному етапі.

18. Концепція "Global Gateway" Європейського Союзу як інструмент гео економічної противаги та сталого розвитку регіонів-партнерів.

19. Глобальний ринок нематеріальних активів: аналіз капіталізації брендів та патентних портфелів провідних ТНК світового господарства.

20. Стратегії "Leapfrogging" (технологічного стрибка) в економіці знань: як країни, що розвиваються, інтегруються у цифрові мегатренди.

21. Формування нових макрорегіональних торговельних блоків та їхній вплив на трансформацію багатосторонньої системи СОТ.

22. Концепція інклюзивного розвитку проти класичного зростання ВВП: порівняльний аналіз моделей оцінки добробуту націй (за методикою Всесвітнього економічного форуму).

23. Координація глобальної економічної політики в межах "Великої двадцятки" (G20): успіхи та інституційні обмеження.

СТРУКТУРА ДОСЛІДЖЕННЯ

Кожне ІНДЗ має містити обов'язкові структурні елементи:

Титульний аркуш (встановленого зразка університету).

Зміст (із зазначенням сторінок).

Вступ (обґрунтування актуальності теми, визначення мети та завдань дослідження - до 1-1.5 стор.).

Розділ 1. Теоретико-методологічні засади дослідження (критичний аналіз сучасних наукових підходів до проблеми - до 3 стор.).

Розділ 2. Аналітична оцінка сучасного стану та тенденцій (обов'язкове використання статистичних даних міжнародних організацій, побудова графіків, діаграм чи аналіз конкретного корпоративного кейсу - до 5-6 стор.).

Розділ 3. Прогнозні сценарії та стратегічні рекомендації (власне бачення студента щодо вирішення проблеми, розробка рекомендацій для бізнесу чи держави - до 3 стор.).

Висновки (короткі тези за результатами виконання завдань - до 1-2 стор.).

Список використаних джерел (не менше 10 джерел, обов'язкова наявність іноземних публікацій та офіційних звітів міжнародних інституцій - МВФ, СБ, ВЕФ тощо).

ТЕХНІЧНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ

Робота виконується державною мовою (або англійською, за погодженням) за допомогою комп'ютерної техніки та має відповідати таким стандартам: Обсяг роботи: 12–15 сторінок друкованого тексту (без урахування додатків та списку джерел). Шрифт: Times New Roman, кегль — 14. Міжрядковий інтервал: 1,5. Поля: ліве — 30 мм, праве — 10 мм, верхнє та нижнє — 20 мм. Абзацний відступ: 1,25 см.

Нумерація сторінок: арабськими цифрами у правому верхньому кутку, на титульному аркуші номер не ставиться, але враховується.

Оформлення ілюстрацій та таблиць: кожна таблиця та рисунок повинні мати назву та порядковий номер (наприклад: *Рис. 1.1. Динаміка індексу глобальної конкурентоспроможності*). Обов'язково під таблицею/рисунком вказується Джерело (наприклад: *Джерело: сформовано автором на основі даних Світового банку [5]*).

Посилання на джерела: у квадратних дужках із зазначенням номера джерела у списку та сторінки (наприклад: [4, с. 12]). Списки джерел оформлюються за стандартами ДСТУ 8302:2015.

4.ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Що означає термін «полікриза» (polycrisis) у контексті сучасної глобальної економіки?

а) Циклічне падіння виробництва у промисловому секторі окремої країни.

б) Стан, коли кризові явища в різних сферах (геополітика, екологія, економіка) переплітаються і посилюють одне одного.

в) Стрімке знецінення національних валют країн Глобального Півдня.

г) Процес монополізації ринку цифровими платформами.

2. Який із наведених процесів є провідним мегатрендом розвитку світового господарства у XXI столітті?

а) Повне скасування тарифного регулювання торгівлі.

б) Декарбонізація та цифровізація економічних систем.

в) Повернення до золотого стандарту у фінансових розрахунках.

г) Зниження ролі регіональних економічних блоків.

3. Яке з ключових завдань Світового банку відображає сучасні пріоритети глобального розвитку?

а) Короткострокове кредитування для покриття дефіциту платіжного балансу.

б) Фінансування довгострокових проєктів розвитку та подолання бідності на засадах сталого зростання.

в) Арбітражний розгляд міжнародних торговельних суперечок.

г) Пряме управління транснаціональними корпораціями.

4. У чому полягає сутність «альтерглобалізму»?

а) У повній відмові від будь-яких міжнародних зв'язків та переході до автаркії.

б) У прагненні до іншого типу глобалізації — соціально справедливого, екологічно безпечного та гуманного ("інший світ можливий").

в) У лобіюванні інтересів виключно американських ТНК.

г) У вимозі повернути колоніальну систему управління.

5. Яке з наведених явищ найкраще ілюструє парадоксальну природу глобальних трансформацій?

а) Рівномірне зростання доходів усіх громадян планети.

б) Одночасне посилення процесів глобальної інтеграції ринків та зростання національного протекціонізму й суверенізації.

в) Повне зникнення культурних відмінностей між націями.

г) Стабільність світових цін на всі види сировини.

6. Який базовий принцип покладено в основу циркулярної економіки?

а) Максимізація видобутку первинної сировини для зниження собівартості.

б) Модель «взяти — виробити — викинути» (take-make-waste).

в) Мінімізація відходів через відновлення, повторне використання та переробку матеріалів.

г) Повне державне регулювання цін на енергоносії.

7. Чим концепція інклюзивного розвитку (Inclusive Growth) відрізняється від класичного економічного зростання?

а) Вона фокусується виключно на темпах приросту реального ВВП.

б) Вона передбачає рівномірний розподіл блага від економічного зростання між усіма верствами населення та покращення якості життя.

в) Вона спрямована лише на підтримку великого транснаціонального бізнесу.

г) Вона вимагає відмови від використання цифрових технологій.

8. До якого року ООН запланувала досягнення 17 Цілей сталого розвитку (SDGs)?

а) До 2025 року.

б) До 2030 року.

в) До 2040 року.

г) До 2050 року.

9. Що означає аббревіатура ESG у контексті сучасного інвестування?

а) Економічна стабільність, Зростання, Безпека (Economic Stability, Growth, Security).

б) Екологічні, Соціальні та Управлінські критерії оцінки ризиків компанії (Environmental, Social, Governance).

в) Європейський стандарт глобальної торгівлі (European Standard of Globalization).

г) Електронні системи державних гарантій (Electronic State Guarantees).

10. Яка головна особливість суверенних фондів багатства (Sovereign Wealth Funds)?

а) Вони формуються виключно за рахунок закордонних кредитів МВФ.

б) Це державні інвестиційні фонди, що фінансуються за рахунок профіциту бюджету чи експортних доходів держави.

в) Вони займаються виключно благодійною діяльністю в бідних країнах.

г) Це приватні фонди ризикового (венчурного) капіталу.

11. Який тренд спостерігається у географічній структурі Прямих іноземних інвестицій (ПІІ) в останні роки?

а) Повна відмова інвесторів від капіталовкладень у розвинені країни.

б) Зростання інвестицій у регіони, що гарантують безпеку ланцюгів постачання, навіть за вищої вартості ресурсів.

в) Спрямування 100% світового капіталу в офшорні зони.

г) Припинення інвестування у технологічні сектори економіки.

12. Що демонструє «крива посмішки» (Smile Curve) у контексті глобальних ланцюгів створення вартості?

а) Що найбільша додана вартість створюється на етапі безпосереднього фізичного виробництва (складання) товару. б) Що найбільша додана вартість зосереджена на передвиробничому (R&D, дизайн) та післявиробничому (маркетинг, брендинг) етапах.

в) Залежність прибутку ТНК від рівня екологічних податків у країні базування.

г) Співвідношення між кількістю працівників компанії та її капіталізацією.

13. У чому полягає сутність стратегічного альянсу між компаніями?

а) Повне злиття двох фірм із ліквідацією юридичної самостійності однієї з них.

б) Кооперативна угода між незалежними компаніями для досягнення спільних стратегічних цілей без втрати суверенітету.

в) Вороже поглинання конкурента через викуп контрольного пакета акцій.

г) Створення спільного підприємства з передачею всіх активів державним органам.

14. Який чинник змушує сучасні ТНК переформатувати свої глобальні ланцюги створення вартості (GVCs)?

а) Необхідність диверсифікації ризиків через геополітичну нестабільність та торговельні обмеження.

б) Повне зникнення потреби у використанні морського транспорту.

в) Прагнення зосередити всі етапи виробництва виключно в одній країні світу.

г) Міжнародна заборона на використання аутсорсингу.

15. Що означає концепція торговельної політики «friend-shoring»?

а) Повна лібералізація торгівлі з усіма країнами світу без винятку.

б) Обмеження торговельних зв'язків та перенесення ланцюгів постачання до країн, які поділяють схожі політичні та ідеологічні цінності.

в) Створення зон вільної торгівлі виключно між сусідніми державами.

г) Заборона на експорт будь-яких споживчих товарів.

16. У чому виявляється прояв геоеконімічного реалізму в сучасних міжнародних відносинах?

а) У використанні економічних інструментів (санкцій, мит, інвестиційних обмежень) як засобів досягнення геополітичних цілей.

б) У безумовному дотриманні всіма країнами принципів вільної торгівлі під егідою СОТ.

в) У відмові держав від захисту власних внутрішніх ринків.

г) У переході на єдину глобальну валюту.

17. Яка інституційна проблема СОТ є найбільш критичною на сучасному етапі?

а) Відсутність фінансування з боку ООН.

б) Параліч Органу врегулювання суперечок через блокування призначення арбітрів.

в) Надмірна кількість країн-членів з Африканського континенту.

г) Повна заборона діяльності регіональних торговельних угод.

18. Що є головним ресурсом та драйвером розвитку в «економіці платформ»?

а) Дешева некваліфікована робоча сила.

б) Великі масиви даних (Big Data) та мережеві ефекти.

в) Наявність значних запасів корисних копалин.

г) Традиційні банківські кредити під низькі відсотки.

19. Що таке цифровий розрив (Digital Divide) у глобальній економіці?

а) Різниця в часі між транскордонними фінансовими переказами.

б) Нерівність між країнами та регіонами у доступі до сучасних цифрових технологій, інфраструктури та Інтернету.

в) Конкурентна боротьба між компаніями Google та Apple.

г) Процес переходу від паперових грошей до банківських карток.

20. Чим Цифрова валюта центрального банку (CBDC) принципово відрізняється від децентралізованих криптовалют (наприклад, Bitcoin)?

а) Вона існує виключно у паперовій формі.

б) Вона є законним платіжним засобом, емітується та повністю контролюється державою в особі центрального банку.

в) Вона забезпечує повну анонімність транзакцій без можливості відстеження.

г) Її курс визначається виключно алгоритмічним майнінгом.

21. Який показник є ключовим індикатором при розрахунку Глобального інноваційного індексу країни?

а) Загальна чисельність населення працездатного віку.

б) Рівень витрат на науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи (НДДКР/R&D) та кількість патентних заявок.

в) Рівень інфляції та дефіцит державного бюджету.

г) Обсяг експорту сільськогосподарської продукції.

22. Які відносини регулює міжнародна Угода TRIPS у межах системи СОТ?

а) Правила надання субсидій аграрному сектору.

б) Торговельні аспекти прав інтелектуальної власності.

в) Обмеження на торгівлю послугами військового призначення.

г) Екологічні стандарти для промислових підприємств.

23. У чому полягає суть стратегії «технологічного стрибка» (leapfrogging)?

а) Послідовне проходження всіх історичних етапів промислового розвитку.

б) Перескакування через застарілі технологічні етапи шляхом безпосереднього впровадження найсучасніших інновацій.

в) Повна відмова від іноземних технологій на користь власних розробок.

г) Заборона на експорт високотехнологічної продукції.

24. Що у глобальній логістиці називають критичними інфраструктурними вузлами (chokepoints)?

а) Офшорні фінансові центри з низьким рівнем оподаткування.

б) Вузькі географічні морські шляхи (протоки, канали), закриття яких може паралізувати світову торгівлю.

в) Штаб-квартири найбільших транснаціональних банків.

г) Митні склади на кордонах великих держав.

25. Яку мету переслідує ініціатива Європейського Союзу «Global Gateway»?

а) Повне закриття кордонів ЄС для імпорتنних товарів з Азії.

б) Розбудова надійних та сталих інфраструктурних зв'язків (цифрових, транспортних, енергетичних) по всьому світу на засадах прозорості.

в) Фінансування виключно внутрішніх залізничних шляхів всередині ЄС.

г) Створення єдиної системи протиповітряної оборони європейських портів.

26. Як концепція мережевої структури змінює уявлення про архітектуру світового господарства?

а) Вона доводить, що світ залишається суворо ієрархічним та керованим лише з одного центру.

б) Вона демонструє, що економічний вплив визначається не лише масштабами держави, а й рівнем її включеності та зв'язаності в глобальних мережах (потоках).

в) Вона заперечує роль цифрових технологій у міжнародній торгівлі.

г) Вона вимагає ліквідації всіх фізичних логістичних маршрутів.

27. У чому полягає сутність економічного феномену «пастка середнього доходу» (Middle-Income Trap)?

а) Ситуація, коли країна втрачає конкурентні переваги в експорті дешевих товарів, але ще не може конкурувати у високотехнологічних секторах з високою доданою вартістю.

б) Стан хронічної гіперінфляції, за якої купівельна спроможність громадян падає до нуля.

в) Заборона міжнародних організацій на підвищення заробітної плати працівникам у країнах, що розвиваються.

г) Процес надмірного накопичення золотовалютних резервів центральним банком.

28. Яка організація щорічно розраховує та публікує Індекс глобальної конкурентоспроможності (GCI)?

а) Світова організація торгівлі (СОТ).

б) Всесвітній економічний форум (ВЕФ) у Давосі.

в) Міжнародний валютний фонд (МВФ).

г) Організація Об'єднаних Націй (ООН).

29. Який фактор є визначальним для забезпечення випереджаючого розвитку країни з перехідною економікою? а) Збільшення обсягів експорту необробленої мінеральної сировини.

б) Якість інституцій, розвиток людського капіталу та стимулювання інноваційної екосистеми.

в) Штучне утримання низького курсу національної валюти протягом десятиліть.

г) Повна націоналізація всіх приватних підприємств країни.

30. Що означає термін «Slowbalization» (сповільнення глобалізації)?

а) Повний крах міжнародної торгівлі та повернення до натурального господарства.

б) Період, коли інтеграційні процеси у світовій економіці продовжуються, але їхня динаміка значно уповільнилася порівняно з кінцем XX століття.

в) Процес штучного стримування розвитку інтернету з боку урядів.

г) Зниження швидкості транскордонного руху морського транспорту.

31. Які економічні наслідки несе гео економічна фрагментація світу згідно з аналітичними звітами МВФ?

а) Стрімке та повсюдне зростання світового ВВП.

б) Зростання трансакційних витрат, зниження ефективності торгівлі та втрати для глобального економічного випуску. в) Повне зникнення інфляційних ризиків на світових ринках. г) Автоматичне вирівнювання рівнів розвитку бідних і багатих країн.

32. Яка тенденція характеризує трансформацію сучасного світового економічного порядку?

а) Перехід від однополярної моделі до багатополярності та формування потужних регіональних економічних і технологічних блоків.

б) Створення єдиного світового уряду, що повністю ліквідує національні кордони.

в) Повне домінування країн Латинської Америки у світовому виробництві.

г) Повернення до економічної ізоляції за зразком середньовіччя.

33. Хто є головним суб'єктом формування та координації глобальної економічної політики на сучасному етапі?

а) Окремі малі країни, що розвиваються.

б) Міжнародні інституції (МВФ, СБ) та неформальні об'єднання провідних держав (G7, G20).

в) Виключно регіональні торгово-промислові палати.

г) Наднаціональні релігійні організації.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Глобальна економіка: підручник / А. М. Поручник та ін.; за ред. Д. Г. Лук'яненка. Київ : КНЕУ, 2015. 588 с.

2. Лук'яненко Д. Г., Поручник Д. Г. Глобальна економіка ХХІ століття: людський вимір : монографія. К. : КНЕУ, 2018. 421 с.

3. Глобалізація світового господарства: геопросторовий вимір / О. О. Любіцева, В. К. Бабарицька, Б. П. Яценко та ін. К. : Київський університет, 2016. 160 с.

4. Глобальна економіка : практикум / за заг. ред. Д. Г. Лук'яненка. К. : КНЕУ, 2024. 168 с.

URL:<https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/070960a1-3366-466b-bfb9-506d9467afa1/content>

5. Гузенко І. Ю. Глобальна економіка. навч. посіб. / М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т. Дніпровська політехніка». Дніпро : НТУ «ДП», 2023. 168 с. URL: <https://surli.cc/hkeswi>

6. Глобальна економіка : навч. посібник / В. П. Решетило; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 167 с. URL: <https://surli.cc/vycftp>

7. Глобальна економіка: становлення, трансформації, виклики : підручник / За загальною редакцією В. Кулішова. Прага : OKTAN PRINT, 2023. 500 с.

8. Белей С. І., Бойда С. В., Колосінська М. І. Глобальна економіка: навч. посібник для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня усіх спеціальностей / укл.: С. І. Белей, С. В. Бойда, М. І. Колосінська; Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича. Чернівці: ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2020. 227 с. URL: <https://surli.cc/nbbtip>

9. Rodrik D. The Globalization Paradox: Democracy and the Future of the World Economy. New York : W. W. Norton & Company, 2012. 368 p. URL: <https://wwnorton.com/books/The-Globalization-Paradox/>

10. Глобалізаційні процеси у світовій економіці: виклики та можливості для України : колективна монографія / за заг. ред. д.е.н., проф. О. О. Борзенко; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України». К., 2022. 264 с.

11. Цифрова економіка: вплив інформаційно-комунікаційних технологій на людський капітал та формування компетентностей майбутнього : монографія / М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана»; за ред. Антонюк Л., Ільницького Д., Севастюк А. Київ : КНЕУ, 2021. 337 с. URL: <https://ir.kneu.edu.ua:443/handle/2010/36436>

12. Гелд Д., Мак-Грю Е. Глобалізація – антиглобалізація / пер. з англ. І. Андрущенко. К. : К.І.С., 2004. 189 с.

13.Глобальна економіка: становлення, трансформації, виклики: підручник / За заг. ред. В. Кулішова. Прага : OKTAN PRINT, 2023. 500 с.

14.Лісовський П. М. Міжнародні відносини: ментальність, геополітика, глобалізація : навч. посіб. К. : Кондор, 2017. 156 с.

6. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Bank for International Settlements (BIS). URL: www.bis.org
2. European Central Bank (ECB). URL: www.ecb.europa.eu
3. Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO). URL:<http://www.fao.org>
4. International Labour Organization (ILO). URL:www.ilo.org
5. International Monetary Fund (IMF). URL: [https://imf.org](http://imf.org)
6. International Telecommunication Union. URL: www.itu.int
7. Organization for Economic Cooperation and Development (OECD). URL: www.oecd.org
8. Paris 21 (P21). URL: <https://paris21.org>
9. Statistical Office of the European Union (EUROSTAT). URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/home?>
- 10.United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD). URL: <https://unctad.org>
- 11.United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific (UNESCAP). URL: www.unescap.org
- 12.United Nations Economic Commission for Africa (UNECA). URL: www.uneca.org
- 13.United Nations Economic Commission for Europe (UNECE). URL: www.unece.org
- 14.United Nations Economic Commission for Latin America and the Caribbean (UNECLAC). URL: <https://www.cepal.org>
- 15.United Nations Economic and Social Commission for Western Asia (UNESCWA). URL: www.unescwa.org
- 16.United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO). URL: <https://en.unesco.org>
- 17.United Nations Human Settlements Programme (UN-Habitat). URL: <https://unhabitat.org/>

18. United Nations Industrial Development Organization (UNIDO). URL: www.unido.org

19. United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC). URL: www.unodc.org

20. United Nations Statistics Division (UNSD). URL: <https://unstats.un.org>

21. World Bank (WB). URL: www.worldbank.org

22. World Health Organization (WHO). URL: <https://www.who.int/>

23. World Tourism Organization (UNWTO). URL: www.unwto.org

24. World Trade Organization (WTO). URL: www.wto.org